

Brexit: jak ovlivní Česko a Evropskou unii?

Na Gymnáziu Písek se dne 11. února 2019 konala další debata z cyklu Café Evropa v regionech. Tématem jihočeské debaty byl „Brexit – jak ovlivní ČR a EU?“. Pozváni do diskuze přijali Ondřej Houska, redaktor Hospodářských novin, a Kryštof Kruliš, který působí jako analytik ve výzkumném centru Asociace pro mezinárodní otázky. Moderování písecké debaty se ujal Martin Vokálek z Institutu pro evropskou politiku EUROPEUM.

V roce 2016 občané Velké Británie rozhodli pomocí referenda o odchodu své země z Evropské unie. Oficiální odchod Velké Británie se nezvratně blíží, a i přesto nejsou okolnosti této události mnoha lidem úplně jasné. I z tohoto důvodu byla moderátorem debata zahájena otázkou, co vedlo Brity k danému rozhodnutí. Pan Kruliš zmiňuje: „Cesta Velké Británie do Evropských společenství byla odlišná od řady jiných západních států, které se integrovaly již v 50. letech.“ Odůvodňuje to odlišnými zkušenostmi, které Británii přinesla druhá světová válka. Británie neměla na rozdíl od jiných zemí potřebu oslabovat svůj národní stát a přesouvat svou suverenitu na nadnárodní instituce, což v konečném důsledku vedlo ke skutečnosti, že se neúčastnila integrace 50. let. Co tedy vedlo Británii ke změně názoru a rozhodnutí zúčastnit se integračního procesu? Země, které se do procesu zapojily již v 50. letech byly ekonomicky úspěšné a zažívaly hospodářský růst, kdežto Británie stagnovala. Stagnace byla však také zčásti dána imperiálním smýšlením země v té době.

„Cesta UK do Evropských společenství byla odlišná od řady jiných západních států, které se integrovaly již v 50. letech.“

„Británie vstoupila do dnešní EU, protože to bylo ekonomicky výhodné. Vyjednala si spoustu výjimek, zejména díky Thatcherové.“

v zastavení proudu nově přichozích právě skrze odchod z EU. A jakým způsobem se tedy lišily profily voličů, kteří hlasovali pro setrvání v Unii a těch, kteří chtěli z Unie vystoupit? Pak Kruliš upozorňuje, že nemáme žádná čistá data, ale pouze výroky voličů, u kterých navíc hraje velkou roli jejich vnitřní rozpoložení. Dodává však, že pro odchod hlasovali spíše lidé s nižším vzděláním, lidé z venkova, lidé z Anglie, muži a starší skupiny obyvatel. Na otázku moderátora, zdali bylo referendum rozhodnuto skupinou mladí vs. starší, Kruliš odpovídá: „Tato teze má trhlinu. Podstatná část mladých k volbám ani nepřišla.“ Jaké byly prvotní reakce v rámci Evropské unie poté, co byly známy výsledky referenda? Na další otázku od moderátora tentokrát reagovat Ondřej Houska – nikdo to nečekal. Prvotní reakce EU se táhla v duchu pospolitosti a odhodlání nadále pokračovat v evropském projektu. Na druhou stranu zde panovaly obavy, aby se dezintegrační síly nešířily. Pozitivní zprávou bylo, když se obavy nenaplnily a právě naopak, v zemích EU vzrostla podpora členství. Česká republika však je výjimkou, což je částečně dáno nedostatečnou informovaností obyvatel. Na debatách Café Evropa je vždy dán prostor publiku a jejich dotazům, ani tentokrát tomu nebylo jinak. Jeden z diváků se ptal jestli v případě, že by Británie vystoupila bez dohody, by bylo řešením aktivování článku 24 WTO umožňující obchodování bez tarifu, zatímco by se vyjednávala obchodní dohoda přijatelná pro obě strany? Pan Kruliš objasnil: „Otázka je, zdali by s tím souhlasila EU. Další věc je, že ta drastická změna není pouze o clech.“

„V 60. letech tedy Británie zejména z hospodářského hlediska usoudila, že je pro ni lepší vstoupit do Evropských společenství,“ dodává Kryštof Kruliš. Z politického hlediska byla však dvakrát odmítnuta. Tehdejší francouzský prezident De Gaulle nechtěl připustit, aby se Británie stala účastníkem Evropských společenství, dokud nedosáhnou podoby, o níž Francie usilovala. Po odchodu prezidenta De Gaulla z funkce se Británii otevřely dveře do Společenství. Měla VB nějaké speciální požadavky? „Británie vstoupila do dnešní EU, protože to pro ni bylo ekonomicky výhodné,“ navazuje Ondřej Houska. Británie si vyjednala spoustu výjimek, zejména v 80. letech za Margaret Thatcherové, konkrétně britský rabat. Pan Houska dodává: „Británie také není členem eurozóny.“ Tato skutečnost souvisí s tím, že VB měla problém s řadou návrhů, které se týkaly prohloubení integrace. Zemi se však vždy podařilo postupovat tak, aby návrh neprošel, anebo aby se jí vůbec nedotýkal. Moderátor přesunul debatu k otázce referenda z roku 2016. Co byly hlavní argumenty zastánců a jaké byly naopak argumenty těch, kteří byli pro setrvání v Unii? Pan Kruliš jako jeden z hlavních argumentů odpůrců brexitu zmiňuje hospodářskou nevýhodnost odchodu, ale také případné oslabení spolupráce v oblasti bezpečnosti či výměny informací. Pan Houska pak doplňuje argumenty zastánců brexitu, kteří dle něj dokázali lépe prodat svůj příběh. Jmenuje zejména problematiku migrace a volného pohybu osob. Doplní, že zastánci brexitu věřili

Evropský parlament
Kancelář v České republice

Organizátoři v rámci projektu Café Evropa poskytují prostor pro svobodnou diskusi. Její závěry však nelze zaměňovat s oficiálními stanovisky a postoji institucí EU.

www.cafe-evropa.cz